

**BM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI
ÇERÇEVESİNDE EDİRNE BELEDİYESİ VE EDİRNE İL ÖZEL
İDARESİ 2015-2019 VE 2020-2024 STRATEJİK PLANLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Geliş Tarihi: 16.06.2022
(Received)

Kabul Tarihi: 21.07.2022
(Accepted)

Emine AYDIN ÖZGÜR*

ÖZ

Bütüncül bir yaklaşımla ortaya atılan sürdürülebilir kalkınma kavramı sağlıktan, yoksulluğun önlenmesine, ekosistemlerin korunmasından, cinsiyetler arası eşitliğe uzanan birçok konuyu içermektedir. Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğünde belirlenen ve 2030 yılına kadar ulaşılması beklenen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), Dünya ülkelerince ulusal amaçların belirlenmesi ve bu doğrultuda eyleme geçilmesinin dayanağını oluşturmaktadır. Toplam 17 maddeden oluşan SKA'ya ulaşmada, nüfusu elli bin ve bir milyon arasında olan ve aracı şehir olarak adlandırılan kentlere önemli rol biçilmiştir. Bu doğrultuda yerel yönetimlerin ulusal öncelikler yanında küresel hedefleri de gözeterek stratejik planlarını hazırlanması ve uygulaması önemlidir. Bu çalışma ile Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresinin 2015-2019 ve 2020-2023 Stratejik Planlarının SKA çerçevesinde karşılaştırılması ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Değerlendirme sonucunda; Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi Stratejik Planlarının SKA bağlamında 2020-2024 planlarının, önceki dönem planlarına göre daha kapsayıcı olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte Edirne Belediyesi, Edirne İl Özel İdaresine göre SKA'ya daha çok katkı sunacak içerikte bir Stratejik Plan hazırlamıştır. Alan yazında belediyelerin ve il özel idarelerinin Stratejik Planlarını SKA bağlamında inceleyen kısıtlı sayıda araştırma vardır. Bu araştırma ayrıca alan yazına ve yerel yönetimlerce SKA'ların Stratejik Planlara entegre edilebilmesine katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Yerel yönetim, stratejik plan, sürdürülebilir kalkınma amaçları.

* Edirne Valiliği İkyardı Eğitim Merkezi, Edirne, Türkiye, emineozgur@trakya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7420-6368.

EVALUATION OF THE 2015-2019 AND 2020-2024 STRATEGIC PLANS OF EDİRNE MUNICIPALITY AND EDİRNE SPECIAL PROVINCIAL ADMINISTRATION WITHIN THE FRAMEWORK OF UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ABSTRACT

The concept of Sustainable Development, which was put forward with a holistic approach, includes many issues ranging from health to poverty prevention, from protecting ecosystems to equality between genders. The Sustainable Development Goals (SDGs), determined under the leadership of the United Nations (UN) and expected to be reached by 2030, form the basis of the determination of national goals by the countries of the world and taking action in this direction. Cities with a population between fifty thousand and one million and called intermediary cities have been assigned an important role in reaching the SDG, which consists of 17 items. In this direction, it is important for local governments to prepare and implement their strategic plans by considering global targets as well as national priorities. This study aims to compare and evaluate the 2015-2019 and 2020-2023 Strategic Plans of Edirne Municipality and Edirne Special Provincial Administration in terms of SDGs. As a result of the evaluation, it has been determined that the 2020-2024 plans of the Edirne Municipality and Edirne Special Provincial Administration Strategic Plans in the context of SDG are more inclusive than the previous period plans. However, Edirne Municipality has prepared a Strategic Plan that will contribute more to SDG compared to Edirne Special Provincial Administration. There is a limited number of studies in the literature examining the Strategic Plans of municipalities and special provincial administrations in the context of SDGs. This research can also contribute to the literature and the integration of SDGs into Strategic Plans by local governments.

Keywords: Local government, strategic plan, sustainable development goals.

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan pandemi ile daha da görünür olan ve derinleşen eşitsizliklerin giderilmesi, yoksulluğun önlenmesi, gelecek nesillerin haklarının korunarak ihtiyaçların karşılanması için son elli yıldır sürdürülebilir kalkınma kavramını içeren çalışmalar farklı alan uzmanlarınca gerçekleştirilmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma kavramı ilk kez 1972 yılında Stockholm’de BM tarafından gerçekleştirilen İnsan Çevresi Konferansında ifade edilerek, sosyoekonomik gelişmenin çevre ile bağlantısı ortaya konulmuştur (UN, 1992). 1986 tarihli Brundtland Raporu olarak bilinen Ortak Geleceğimiz adlı raporda Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından Sürdürülebilir Kalkınma; bugünün gereksinimlerini ve beklentilerini, gelecek nesillerin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılama potansiyelini tehlikeye atmaksızın karşılanması olarak tanımlanmıştır (UN, 1986).

Bütüncül bir yaklaşımla ortaya atılan bu kavram ve çerçevesi sağlıktan yoksulluğa, ekosistemlerin korunmasından cinsiyetler arası eşitliğe uzanan birçok alanda yeni çalışmaların yapılmasının dayanağını oluşturmuştur. Bu gelişmelerden en önemlileri arasında 1978 Alma Ata Sağlık Geliştirilmesi Kongresi, sürdürülebilir insan yerleşimlerinin oluşturulması amacıyla gerçekleştirilen HABİTAT Konferansları, 1995 Pekin Kadın Hakları Konferansı sayılabilir.

BM tarafından düzenlenen ve 2000 yılında New York’ta dünya liderlerini bir araya getiren Binyıl Zirvesi (Liderler Zirvesi) 2015 yılına kadar tüm dünya ülkelerince ulaşılması gereken sekiz adet Binyıl Kalkınma Hedefini (BKH) ilan edilerek sona ermiştir. Bu bildirge ile tüm delegeler küresel düzeyde insan onuru, eşitlik, hakkaniyet, esenlik ilkelerinin güçlendirilmesinin dünya toplumlarının ortak sorumluluğunda olduğunu kabul etmiştir. Bu doğrultuda sekiz temel amaç belirlenmiş olup daha çok sağlığı önceleyerek, eğitim, cinsiyetler arası eşitlik, yoksulluğun bertaraf edilmesi ve çevresel sürdürülebilirliğe vurgu yapılmıştır (DTP, 2010; T.C. Dışişleri Bakanlığı, ?). BKH’lerinin temelleri 1992 yılında gerçekleştirilen Rio Çevre ve Kalkınma Konferansı ile atılmış ve sürdürülebilir kalkınma tüm insanlığın ortak hedefi olarak belirlenmiştir. Bu tarihten itibaren ülkeler, kentler kendilerine ait Yerel Gündem-21 hedeflerini belirleyerek eylem planlarını hazırlamışlardır. Bu hedefler, ihtiyaç ve isteklere bağlı olarak toplumun katılımı ile biçimlenmiş, küçük ölçekli projelerle hedefe katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Yerelden başlatılan ve birçok ülkedeki yerel yönetimlerce sahiplenilmiş ülkemizde de 1997 yılından itibaren çalışmalar başlatılmış olup aynı amaca yönelik kent konseyleri kurulmuştur (Deniz, 2013) Gündem-21 hedefleri BM tarafından BKH olarak tescil edilerek, daha

da etkin verimli çalışmaların yapılmasına, merkezi yönetimlerin katkısının artırılmasına imkân tanınmıştır (Bostancı, 2021: 114-123).

2015 yılına gelindiğinde ise insanlığın sonsuz istek ve ihtiyaçlarını karşılamakta geriye dönüşsüz bir şekilde hasar gören çevrenin bir sonucu olarak ortaya çıkan iklim değişikliği ile mücadele de önemli bir adım atılarak Paris Anlaşması yürürlüğe girmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2021). 2015 yılında Dünya Liderleri, BM temsilcileri ve STK temsilcileri bir araya gelmiş ve ikinci 15 yıllık SKA kabul etmişlerdir (UNESCO, ?). Bu hedefler Gündem-21'e atfen Gündem-30 olarak da ifade edilmektedir.

Gündem-21 hedeflerinin bir devamı olarak görülen Gündem-30 hedefleri sağlıkla ilgili hedeflerden ziyade, merkeze ekolojik çevrenin korunması yönündeki konuları ele almıştır. Çünkü iklim değişikliğinin beklenenden daha hızlı bir şekilde olumsuz etkileri gözlenmeye başlanmıştır (DPT, 2010). Öte yandan ulaşılamayan hedefler aynı hedeflerin devamını gerektirmiştir. Başarısızlığın en büyük nedeninin bu tür süreçlerde yöneticilerin sembolik düzeyde Gündem-21 oluşumlarını destekler gibi görünerek, yönetim alanlarına müdahalelerine pek sıcak bakmadıkları, çoğu ülkenin bazı grupları geride bırakmayı politika olarak benimseyerek uyguladığı ileri sürülmektedir (Bostancı, 2021: 114-123).

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI VE YEREL YÖNETİMLER

SKA daha yeşil, daha kapsayıcı ekonomilere ve daha güçlü, daha dirençli toplumlara yol açan bir toparlanma için hayati önem taşımaktadır. SKA 17 amaç, 169 hedef ve 234 göstergesi içermektedir. Gündem-30 olarak da tanımlanan 17 SKA sırasıyla (UN, 2016):

1. Yoksulluğu ortadan kaldırmak,
2. Gıdaya erişimi kolaylaştırmak, açlığı bitirmek ve akıllı tarım yöntemleri uygulamak,
3. Her yaşta, herkes için sağlıklı ve refah yaşam hakkı tanımak,
4. Eğitime erişim ve yaşam boyu öğrenmeyi desteklemek,
5. Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınları, kızları güçlendirmek,

6. Su ve kanalizasyon hizmetlerinin sağlanması ve sürdürülebilir yönetimi,
7. Herkes için güvenilir, sürdürülebilir enerjiye erişimi sağlamak,
8. Kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlamak, üretken istihdamı sağlamak,
9. Dayanıklı altyapılar, sürdürülebilir sanayileşme ve yenilikçi yöntemler geliştirmek,
10. Ülke içi ve ülkeler arası eşitsizlikleri azaltmak,
11. Şehirleri ve yerleşim yerlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir hale getirmek,
12. Sürdürülebilir tüketim ve üretim modelleri geliştirmek,
13. İklim değişikliği için eyleme geçmek,
14. Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanımı,
15. Karasal ekosistemleri korumak, ormanları ve biyoçeşitliliği korumak, çölleşmeyle mücadele etmek,
16. Toplumların barışçıl ve kapsayıcı olmasını sağlamak, demokratik, etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlarla yönetim,
17. Amaçlara ulaşmada uygulama araçlarını ve küresel işbirliğini güçlendirmek.

Türkiye’de ve dünyada belirli yerleşim alanlarında hızlı ve plansız olarak yerleşimin getirdiği sorunlar nedeniyle, orta ölçekli şehirler için geliştirilecek politikalar ve müdahaleler daha fazla önemsenmektedir (Çelikyay, 2020: 265-298). Özellikle *aracı şehirler* olarak adlandırılan nüfusu 50.000-1.000.000 olan şehirlerin Sürdürülebilir Kalkınmadaki rolü daha önemlidir. Çünkü aracı şehirler sadece demografik özellikleri bakımından değil, eğitim, istihdam imkanları, temiz, düzenli ve yeşil çevre gibi olanakları ile ön plana çıkmaktadır. Aracı şehirler kırsal alanlar ile kentsel alanlar arasında yer alarak ekonomik faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin dağıtımı, bilgi ve teknolojinin ulaştırılması yoluyla bölgesel eşitsizliklerin giderilmesini sağlamakta, büyük şehirlere göçün azaltılması

için çekici göç merkezleri olarak değerlendirilmektedir. Bu sayede ulusal düzeyde kalkınmanın anahtarı olarak görülmektedir (Çelikyay, 2020:265-298).

Edirne'nin de içinde olduğu Türkiye'deki aracı şehirler, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşmada önemli rol oynayabilir. Bu amaçlara en etkin şekilde ulaşmada il düzeyinde ana rol yerel yönetimlere düşmektedir.

Yerel yönetimler T.C. Anayasası'nın 127. maddesinde "Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri" olarak tanımlanmaktadır (Mevzuat Bilgi Sistemi, 1982). Görüldüğü üzere yerel yönetimler, yerelde ortak istek, ihtiyaçların yerinde gözlenmesi ve maliyet etkin bir şekilde giderilmesinin temel anahtarı konumundadır.

2. BELEDİYELERİN YAPISI VE GÖREVLERİ

Belediyeler yerel yönetim birimleri içerisinde yer alan kuruluşlar olup ülkemiz nüfusunun %94,59'u belediye sınırları içerisinde yaşamaktadır (TÜİK, 2022). Ülkemizde modern anlamda belediyecilik Tanzimat ile başlamış, sonrasında yürürlüğe giren düzenlemelerle bugünkü halini alarak yerini 5393 sayılı ve 2005 tarihli Belediye Kanunu'na bırakmıştır (Yörükoğlu, 2009: 135). Söz konusu kanun çerçevesinde belediye idaresinin unsurları; belediye başkanı, belediye encümeni ve belediye meclisi olarak sıralanmıştır. Belediyeler sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların müşterek olan ihtiyaçlarını en yakın noktadan ve en uygun yöntemlerle sunmakla görevlendirilmiştir. Belediye Kanunu'nda belediyenin görevleri; kentsel alt yapı, çevre sağlığı, atık yönetimi, ağaçlandırma, kültür ve sanat, ulaşım, mesleki ve beceri gelişim kursları, dezavantajlı gruplara özel hizmet erişim yöntemlerinin sağlanması, temiz su temini, turizm ve tanıtım, eğitim ve aktif yaşamın desteklenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Atık PİL ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2004a) ile üretici firmalarla işbirliği ve üreticilerin denetimi; Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2004b) ile ilgili Bakanlık ile işbirliği

içerisinde su kaynaklarının korunması ve etkin kullanımı ve kirlenmesinin önlenmesi; Kullanım Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2006a) doğrultusunda depolama konusunda firmalarla işbirliği ve denetim; Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2006b) kapsamında atık suların toplanması, arıtılması, bu suların ve endüstriyel sektör kaynaklı atıksu deşarjının etkilerine karşı çevrenin korunması; Atık Elektrik ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2012) ile söz konusu atıkların yeniden kullanımı, depolanması, bertaraf edilmesi ve il sınırları dışında İÖİ ile işbirliği yapılması; Atık Yönetimi Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2015a), Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2015b), Sıfır Atık Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2019a), Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2019b) doğrultusunda ilgili atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması; Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2021a) ile döngüsel ekonomiye destek sağlama görevlerini yerine getirmeleri de hüküm altına alınmıştır.

Anılan yönetmelikler yanında Çevre Denetimi (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2021b) , Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2010a), Atıkların Yakılması (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2010b), Isınmadan Kaynaklanan, Sanayi Kaynaklı, Endüstriyel Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmelikleri (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2014a), Toprak Kirliliği Kontrolü (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2010c), Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2008), Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelik (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2017), Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik (Mevzuat Bilgi sistemi 2014b), SKA ile uyumlu birçok görevin belediyelerce gerçekleştirilmesi için hukuki ve teknik esasları belirlemektedir.

3. İL ÖZEL İDARELERİNİN YAPISI VE GÖREVLERİ

Anayasamızda belirtildiği şekilde yerel yönetimler, belediyeler, İl Özel İdareleri (İÖİ) ve köylerden oluşmaktadır. Bu üç idare arasında yer alan İÖİ'nin kökleri 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanununa kadar uzanmaktadır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda İÖİ “*İl halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliği*” olarak tanımlanmıştır. En üst düzeyde vali ile il genel meclisi, il encümeni İÖİ'nin yönetim organlarını oluşturmaktadır.

İlgili Kanun İÖİ görevlerini, belediye sınırları içerisinde; sağlık, aktif yaşam, tarım, çevre düzeni, toprağın korunması, kültür, sanat, turizm, bayındırlık ve iskân hizmetleri, sosyal hizmet ve yardımlar, eğitim alt yapısının desteklenmesi, sanayi ve ticaretin desteklenmesi belediyeye ait sınırlar dışında; kanalizasyon, katı atık, çevre, yol, ulaşım, acil yardım ve kurtarma, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisi, içme suyu, sulama suyu temini, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre hizmetleri, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar yapmak olarak sıralamaktadır.

Bununla birlikte belediyelere de atfedilen Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (2021) kapsamında ambalaj atıkların önlenmesi, yeniden kullanımı, dögüsel ekonomi doğrultusunda bertaraf edilecek miktarın azaltılması, depozito yönetim sisteminin uygulanması, Sıfır Atık Yönetmeliği (2019) doğrultusunda kaynakların sürdürülebilir ve etkin yönetimi ile çevre ve insan sağlığının korunması, süreçlerin yönetimine yönelik sisteminin kurulması, takibi ve kaydının yapılmasına ilişkin görevler İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlükleri ve Belediye işbirliğinde yerine getirmesi gereken görevler arasındadır.

4. STRATEJİK PLANLAMA VE YEREL YÖNETİMLER

Kamu yönetimi çerçevesinde belediyelerin küreselleşme ile giderek genişleyen hizmet alanlarına yönelik görevlerini yerine getirebilmesi için stratejik planların İÖİ ve nüfusu 50.000'in üzerinde olan belediyelerce hazırlanması zorunlu kılınmıştır. Stratejik yönetimin bir parçası olan

stratejik planlama süreci; planlamanın planlanması, mevcut durumun belirlenmesi, GFZT (güçlü yönler, fırsatlar, zayıf yönler ve tehditler) analizinin gerçekleştirilmesi, misyon ve vizyonun belirlenmesi, bu çerçevede orta ve uzun vadede odaklanılmak istenen önceliklerin ve amaçların tespiti, hedeflerin ve ölçülebilir göstergelerin belirlenmesini içermektedir (Yılmaz ve Erkan, 2014). Stratejik planlar belediyeler için bütçenin planlanması ve uygulaması sürecinde kaynakların etkin kullanılıp kullanılmadığının takibi ve bu minvalde hesap verilebilirliğin geliştirilmesine temel teşkil etmektedir. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda Stratejik plan; *“kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan”* cümlesiyle tanımlamıştır (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2003).

Stratejik planların hazırlanmasında temel dayanak ulusal düzeyde hazırlanan ve yayımlanan plan, program ve belgelerdir. 11. Kalkınma Planının 2.5.2.3. bölümünde doğrudan yerel yönetimlere atfedilen sorumluluklar belirtilmiş olup bu çerçevede akıllı ulaşım ve kentsel çalışmalardan sosyal hizmetlere, atık bertarafından evde sağlık hizmetlerine kadar çok geniş bir hizmet kapsamını içermektedir (SBB, 2019a). Stratejik planların hazırlanması doğrudan üst yöneticilerin sorumluluğunda olmakla birlikte üst yöneticilerin bilgi becerilerine, görüşlerine bağlı olarak şekillenmekte ve idarelerin temel politika ve ilkelerini de yansıtmaktadır (Yaş, 2022: 1-22).

Stratejik Planlar İÖİ için vali, belediyeler için başkan tarafından, Mahalli İdareler Genel Seçiminin yapılmasından itibaren ilk altı ay içerisinde ilgili üst ulusal amaçlara uygun olarak hazırlanır, Belediye Meclisleri ve İl Genel Meclisleri tarafından onaylanarak yürürlüğe girer. Sonrasında ise stratejik plana uygun olarak bütçe görüşmeleri gerçekleştirilir. Bu bağlamda stratejik planlar ve bütçe arasında doğrudan bir ilişki söz konusu olup söz konusu planlar çerçevesinde kaynakların tahsis edilmesi, yıl sonu faaliyet raporlarında bütçenin planlarla uyumluluğunun ortaya konulması gerekmektedir. 5393 sayılı Belediye

Kanunu'nun 41. maddesi ve İÖİ Kanunu 31. maddesi söz konusu sürece yönelik dayanağı oluşturmaktadır (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2005).

Stratejik planlar “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde hazırlanmakta olup kamu idarelerinin sınıflandırılması uluslararası sınıflandırma sistemine uygun olarak yapılmıştır. Bununla birlikte stratejik planların ve bu kapsamda bütçe programlarının da uluslararası standartlara uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2021). Stratejik planların rehberine uygun hazırlanması belirlenen göstergelerin nesnel ve ölçülebilir olması önem arz etmektedir. Bu sayede amaçlara ulaşma düzeyi, belirlenen stratejinin etkinliği ölçülebilecek, gerekli durumlarda tedbirlerin alınması, güncellemelerin yapılması olanaklı hale gelebilecektir. Bu aynı zamanda ulusal düzeyde gerçekçi sonuçları elde etme, kurumlar, iller ya da bölgeler arası kıyaslama yapmayı olanaklı kılacaktır. Öte yandan Kılıç (2018) tarafından gerçekleştirilen ve Edirne Belediyesi 2015-2019 stratejik planının değerlendirildiği bir çalışmada; planın hazırlık aşamasında katılımcılığın sağlanmadığı, yasal dayanaklar ve belirlenen amaçlar, hedefler arasında bağlantı kurulmadığı, planda amaç ve hedeflere ulaşmada sorumluların belirtilmediği, planda yer alan her bir amaç ve hedef için maliyetlerin açıklanmadığı, bunun yerine toplam maliyetlere yer verildiği, stratejik planın özensiz ve anlaşılması zor bir çerçevede hazırlandığı bildirilmektedir. Yasal düzenlemelerle zorunlu hale gelen stratejik planların hazırlanmasında kurumlar istekli olsalar dahi hazırlama becerisine sahip nitelikli personelin bulunmadığı (Mengi ve İşçioğlu, 2018), planlama sürecinin ve plan kapsamının yetersiz ve ilgili rehberine uygun yapılamadığı (Künter ve Özkiraz, 2020:20-37), genel geçer bir değerlendirme ve denetim modelinin bulunmadığı (Akçay, 2009:82-98) konuları alan yazında belirtilmektedir.

Stratejik planlara dayanak sağlayan ulusal amaçlar yanında iklim krizi, yoksulluk, bulaşıcı hastalıklarla mücadele, sağlık içme suyu temini, ormanların korunması gibi başarı için küresel amaç birliği gerektiren konuların da stratejik planlarda yer alması önem arz etmektedir. Sınırsız insan ihtiyaçlarının karşılanmasında kıt kaynakların en verimli, en etkin şekilde kullanarak hem ihtiyaçlarının optimum düzeyde karşılanması hem

de bu ihtiyaçların karşılanması süreçlerinde gelecek kuşakların haklarının korunarak yürütülmesi hayati önem taşımaktadır (Zengin, Başkurt & Es, 2014). Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresinin 2015-2019 ve 2020-2023 Stratejik Planlarının kurum bazında iki dönem arasındaki farklılıkların ortaya konması ve güncel Stratejik Planlarının 17 SKA çerçevesinde değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

5. YÖNTEM

Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmada, Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi resmi internet adreslerinde yayımlanan 2015-2019 ve 2020-2024 yıllarına ait Stratejik Planlar incelenerek, iki dönem arasındaki farklılıklar ve Gündem-2030'da yer alan toplam 17 SKA'yı destekleme durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Son olarak ise her iki kuruma ait toplam desteklenen alan sayıları elde edilerek 17 SKA'nın her biri ile örtüşen il düzeyindeki amaçlar, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2015-2021 yıllarına ait Edirne il verileri eklenerek değerlendirilmiş ve sonuçlar ulusal düzeyde 2019 yılında hazırlanarak BM'ye sunulan SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda yer alan (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b) sonuçlarla birlikte aktarılmaya çalışılmıştır. Bu çalışma, araştırılması hedeflenen olgular veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan nitel araştırma yöntemlerinden belge incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187).

6. BULGULAR

Tablo 1'de Edirne İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan 2015-2019 stratejik planında yer alan amaçlar ve bu amaçların 17 SKA ile ilişki durumu verilmiştir. Kurumlara ait Stratejik Planlarda yer alan amaçlar, hedefler göz önünde bulundurularak katkı sunma durumu ilgili hücreye artı (+) işareti konularak belirtilmiştir. Aynı amaç birden fazla SKA amacına katkı sunuyor ise, bu durumda aynı satırda ilgili hücrelere de artı işareti eklenmiştir.

Edirne İÖİ tarafından hazırlanan 2015-2019 Stratejik Planında toplam 3 Stratejik Amaç ve 16 Hedef bulunmaktadır. SKA çerçevesinde toplam 7

amaca katkı sunulmakta olup diğer 10 SKA'ya yönelik katkı sunan amaç tespit edilememiştir (Edirne İl Özel İdaresi, 2015; UN, 2016).

Edirne İÖİ tarafından 2020-2023 Stratejik Planı çerçevesinde belirlenen amaç sayısının bir önceki dönemdeki Stratejik Amaç sayısı ile aynı olduğu Tablo 2'de görölmektedir. Bununla birlikte, bu amaçlara ulaşmak için belirlenen hedef sayısı artırılmış ve 24'e çıkmıştır. 2020-2023 Stratejik Planı dâhilindeki amaçlar ve hedefler göz önünde bulundurulduğunda 17 SKA'nın 11'ine katkı sunulduğu belirlenmiştir (Edirne İl Özel İdaresi, 2020; UN, 2016).

Tablo 1: Edirne İl Özel İdaresi 2015-2019 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

KODU	AMAÇ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitlikçi, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatta, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yenilikçiliğin geliştirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kalması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal biyoçeşitlilik kaybununun engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adaletle erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının geliştirilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması
1	Kırsal alanda fiziki altyapının oluşturulması						X			X	X	X						
2	İl genelinde sosyo-ekonomik altyapının oluşturulması				X							X						
3	İnovatif bir kurumsal kimlik kültürü oluşturmak																X	X

Tablo 2: Edirne İl Özel İdaresi 2020-2024 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

KODU	AMAÇ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		Yokulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitliği, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyath, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yenilikçiliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal bozulmanın durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının güçlendirilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması
1	Kırsal alanda fiziki altyapının oluşturulması		X				X			X	X				X	X		
2	İl genelinde sosyo-ekonomik altyapının oluşturulması		X		X			X		X	X	X				X		
3	İnovatif bir kurumsal kimlik kültürü oluşturmak																X	X

Tablo 3: Edirne Belediyesi 2015-2019 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

KODU	AMAC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
		Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta eşitliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitliği, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için uygun ve sivil koşullarda erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yeniliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, iyileştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal bozulmanın durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının güçlendirilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması	
1	Sağlıklı çevreye sahip bir kent oluşturmak											X							
2	Sağlıklı çevre için halkı bilinçlendirmek			X	X	X						X							
3	Kenti hava, su, gürültü kirliliği ve diğer çevresel faaliyetler açısından yaşanabilir hale getirmek			X			X					X	X						
4	Yerel demokrasiyi geliştirmek											X							
5	Toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı belediyecilik				X	X			X		X							X	
6	Dezavantajlı hemşehrilerimize yönelik belediyecilik										X								
7	Ortak Yaşam kültürü ve kentlik bilincini geliştirmek				X							X							

Tablo 3: Edirne Belediyesi 2015-2019 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Devamı)

KODU	AMAÇ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta eşitliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitlikçi, nitelikli eğitiminin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğreniminin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadımların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatta, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yenilikçiliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okş amudlar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal biyoçeşitlilik kayıplarının durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barsel ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verilebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygunlama araçlarının geliştirilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması
8	Tarihsel ve kültürel mirasın sürdürülebilirliğini sağlamak								X			X	X					
9	Hemşehrilerimize nitelikli ve ekonomik ulaşım hizmetini sağlamak			X							X	X	X					
10	Vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak											X						
11	Kentsel estetiğe uygun sosyal ve fiziksel donatılar oluşturmak										X							
12	Gecekondusu ve kaçak yapısı olmayan modern bir kent oluşturmak											X					X	
13	Kurumsal iletişimi vatandaş odaklı hizmete dönüştürmek																X	
14	Bilgiye ve eğitilmiş insan gücüne dayalı bir yönetim sistemi					X												

Tablo 4: Edirne Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

KODU	AMAC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitlikçi, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için uygun ve sivil koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetimin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatta, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yeniliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, gölgesizlik ile mücadele, karasal bozulmanın durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adaletle erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının güdüldürülmesi ve sürdürülebilir kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması
1	Kentsel estetiğe uygun sürdürülebilir alanlar oluşturmak										X							
2	Doğal ve kentsel mirasın korunması										X							
3	Turizm potansiyelinin artırılması								X			X						
4	Toplu ulaşım sistemini nitelik venicelik açısından geliştirmek			X							X		X					
5	Akıllı belediyecilik hizmetlerini geliştirmek										X							
6	Bilgiye ve eğitilmiş insan gücüne dayalı bir yönetim sistemi oluşturmak																	X
7	Belediyenin mali yapısını iyileştirmek																	X
8	Sağlıklı çevreye sahip bir kent oluşturmak							X				X	X	X	X	X		

Tablo 4: Edirne Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan Amaçları ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Devamı)

KODU	AMAÇ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitlikçi, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlaması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için uygun ve sivil koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yeniliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kalınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal bozulmanın durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının güçlendirilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklığın canlandırılması
9	Kenti hava, su, gürültü kirliliği ve diğer çevresel faaliyetler açısından yaşanabilir hale getirmek			X			X					X	X	X	X			
10	Vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak			X								X				X		
11	Dezavantajlı gruplara yönelik olarak sosyal politikalar geliştirmek	X			X						X							
12	Çocuk ve genç dostu belediye olmak																	
13	Ortak Yaşam kültürü ve kentlik bilincini geliştirmek																	
14	Toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı belediyeçilik hizmetlerini geliştirmek	X			X	X			X		X							
15	Yerel demokrasiyi geliştirmek																X	X

Tablo 5: İl Düzeyinde Yerel Yönetimlere Ait 2020-2024 Stratejik Plan Amaçları ve 17 SKA'yı Destekleyenlerin Sayı ve Oranları

KURUM ADI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	TOPLAM
	Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve iyileştirilmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi	Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi	Kapsayıcı ve eşitlikçi, nitelikli eğitimin güvence altına alınması ve herkes için yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi	Herkes için uygun ve sağlıklı koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınması	Herkesin uygun fiyatlarda, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişiminin güvence altına alınması	Kesintisiz, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin, tam ve üretken istihdamın ve herkes için insana yakışır işlerin desteklenmesi	Dayanıklı altyapıların inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin desteklenmesi ve yenilikçiliğin güçlendirilmesi	Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması	Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması	Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının güvence altına alınması	İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele konusunda acilen eyleme geçilmesi	Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı	Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımının korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi, ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşme ile mücadele, karasal bozulmanın durdurulması ve iyileştirilmesi ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesi	Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası	Uygulama araçlarının güçlendirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma için küresel Ortaklığın canlandırılması	
EDİRNE İLİ	0	2	0	1	0	1	1	0	2	2	1	0	0	1	2	1	1	15
EDİRNE BELEDİYESİ	2	0	3	2	1	2	0	2	4	3	6	2	2	2	3	3	1	38
TOPLAM	2	2	3	3	1	3	1	2	6	5	7	2	2	3	5	4	2	53
%	3,8	3,8	5,7	5,7	1,9	5,7	1,9	3,8	11,3	9,4	13,2	3,8	3,8	5,7	9,4	7,5	3,8	100,0

Edirne Belediyesi tarafından 2020-2023 stratejik planı kapsamında toplam 14 stratejik amaç belirlenmiş olup Tablo 3'te görülmektedir. Edirne Belediyesi söz konusu 14 amaca ulaşmak için 53 hedef, 172 strateji ve 199 gösterge belirlemiştir (Edirne Belediyesi, 2015; UN, 2016).

Tablo 4'te belirtildiği gibi Edirne Belediyesi tarafından 2020-2023 döneminde toplam 15 stratejik amaç belirlenmiştir. Bu 15 amaca ulaşmak için 40 hedef, 201 gösterge belirlenmiştir. 2020-2023 Stratejik Planı dâhilindeki amaçlar ve hedefler göz önünde bulundurulduğunda 17 SKA'nın 15'ine katkı sunulduğu belirlenmiştir (Edirne Belediyesi, 2020; UN, 2016).

Tablo 5'te Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi tarafından belirlenen stratejik amaçların SKA ile örtüşme oranları yer almaktadır.

Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi resmi internet sitelerinde yayımlanan 2015-2019 ve 2020-2023 yıllarına ait faaliyet raporları incelendiğinde her iki kurum raporunda SKA'ya herhangi bir atıfta bulunulmadığı görülmüştür.

Bu bölümde, elde edilen bulgular 17 SKA çerçevesinde TÜİK tarafından Edirne ili için verilen ilgili yıllara ait veriler (TÜİK, 2015-2021) çerçevesinde, Türkiye SKA 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b) belirtilen ulusal başarı düzeyi zemininde sunularak, Edirne'nin durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır.

SKA 1 Yoksulluğun Tüm Biçimlerini Her Yerde Sona Erdirmek: Edirne İl Özel İdaresinin planlarında yoksulluğun sona erdirilmesi için herhangi bir amaç ve hedef bulunmamaktadır. Edirne Belediyesi 2020-2024 planında dezavantajlı gruplara yönelik politikalar geliştirerek özellikle engellilerin ihtiyaçlarının giderilmesi ve kadınların ekonomik yönden desteklenmesine ve istihdamına yönelik amaç ve hedeflere (Amaç11/Hedef, Amaç14/Hedef1) yer verilmiştir.

SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda; ülkemizde ekonomik gelişim ve büyüme ve sosyal destek mekanizmaları sonucunda mutlak yoksulluk altında yaşayan nüfus oranının azaldığı belirtilmektedir

(T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b). 2019 TÜİK verilerine göre kişi başı GSYH Türkiye ortalaması 9.213 dolar olarak görülmektedir. Öte yandan Edirne için bu değer 7.764 dolar olarak gerçekleşmiştir. Yine nüfusa göre girişim ve ihracat değerlerinin de Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Yoksulluğun giderilmesindeki en önemli unsur gelir dağılımı ve sonrasında destekleyici mekanizmaların oluşturulması ve işe koşulmasıdır. 2018 yılı TÜİK verilerine göre GİNİ katsayısı göz önünde bulundurularak ulusal düzeyde en adaletsiz üç kent arasında Edirne'nin de yer aldığını görmekteyiz. Bu durum yoksullukla mücadeleyi Edirne İli için daha ayrıntılı ele alınması gereken bir konu haline getirmektedir.

SKA 2 Açlığı Bitirmek, Gıda Güvenliğine ve İyi Beslenmeye Ulaşmak ve Sürdürülebilir Tarımı Desteklemek: Edirne Belediyesi güncel planında bu amaca hizmet eder amaç yer almamaktadır. Edirne İl Özel İdaresi planında ise YAS (Yeraltı Sulama Sistem) projesi (Aamaç1/Hedef6) ve İl Tarım ve Orman Müdürlüğü projelerinin artırılması, desteklenmesi (Amaç2/Hedef7) “sürdürülebilir tarımın desteklenmesi” olarak değerlendirilmiştir. Diğer taraftan tohum takas şenlikleri gibi yerel düzeyde farkındalık çalışmalarının gerçekleştirildiği göze çarpmaktadır. Edirne’de tarıma dayalı bir ekonomi söz konusu olup tarım için kullanılan toplam işlenen tarım alanı 326.066 hektardır (TÜİK, 2021). Bu anlamda SKA kapsamında bu alana yönelik durum analizlerinin gerçekleştirilerek gerekli amaçlara yönelik stratejilerin belirlenmesi ve planlarda yer alması sağlanabilir.

Bu amaca yönelik olarak ilgili ulusal raporda; uygulanan sosyal ve ekonomik politikalar sonucunda gelir dağılımında hakkaniyetin sağlanması, çocukların sağlıklı beslenmesi ve tarımsal alanda verimin artırılmasında uluslararası ortalamalara göre daha iyi bir konuma ulaşıldığı belirtilmektedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b).

SKA 3 Sağlıklı ve Kaliteli Yaşamı Her Yaşta Güvence Altına Almak: İl düzeyinde belirlenen amaçlar arasında SKA’ye yönelik olanların oranı %5,7’dir. Doğrudan sağlığa yönelik amaç bulunmamakla birlikte temiz su, temiz hava ve gürültünün önlenmesi ulaşımda güvenliğin sağlanması bu kapsamda değerlendirilmiştir.

TÜİK tarafından il düzeyinde en son 2017 yılında bildirilen doğuştan beklenen yaşam beklentisi Türkiye için 78 iken Edirne için oranın 77.4 olduğu görülmektedir. Diğer taraftan yine sağlığın ve gelişmişliğin en önemli göstergeleri arasında yer alan Bebek Ölüm Hızı Türkiye ortalaması binde 10.2'den binde 9.1'e, 5 Yaş Altı Çocuk Ölüm Hızları binde 12,4'ten 11.2'ye düşerken, Edirne'de Bebek ölüm hızı 5,4'ten 7,2'ye ve Beş Yaş Altı Çocuk Ölüm Hızı 6,6'dan 8,3'e yükselmiştir. Edirne Türkiye ortalamasının altında değerlere sahip olsa dahi nedenlere yönelik çalışmalar gerçekleştirilerek yerel yönetimlerin desteği ile iyileştirici çalışmalar hayata geçirilebilir. Diğer taraftan nüfusa oranla hastane yatak sayıları ve hekim sayısı OECD ülkelerine göre düşük olsa da Türkiye ortalamasının üzerindedir.

SKA 3 göz önünde bulundurularak Ulusal Gözden Geçirme Raporunda; Türkiye'de gerçekleştirilen Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde sağlık hizmetlerinin daha kapsayıcı olduğu, alt yapı ve hizmet kalitesinin artırıldığı belirtilerek, elde edilen sonuçlar bakımından uluslararası karşılaştırma yapıldığında SKA 3'e ulaşma düzeyi bakımından Türkiye'nin en iyi durumda olan ülkeler arasında olduğuna vurgu yapılmaktadır.

SKA 4 Kapsayıcı ve Hakkaniyete Dayanan Nitelikli Eğitimi Sağlamak ve Herkes İçin Yaşam Boyu Öğrenim Fırsatlarını Teşvik Etmek: Bu alanda her iki kurum tarafından bir amacın belirlendiği görülmektedir. Toplam örtüşen amaç içerisindeki bu amaca yönelik hedeflerin ağırlığı %5,7'dir. Edirne İÖİ tarafından eğitimlere yönelik olarak alt yapı çalışmalarının hedeflere eklendiği, Edirne Belediyesi tarafından ise cinsiyete dayalı ayrımcılığa karşı ve dezavantajlı grupların hayat boyu öğrenmelerinin desteklenmesi çalışmalarına yönelik hedefler belirlemiştir (Amaç 11 ve Amaç 14).

Edirne ilinin 2020 TÜİK İl göstergelerine göre okur-yazar oranı, ortaokul okullaşma oranı, derslik sayıları ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları bakımından Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ortaöğretim okullaşma oranı bakımından -özellikle kadınların okullaşma oranı bakımından- Türkiye ortalamasının altındadır (Edirne

%87,17-Türkiye %87,79). Bu bakımdan ilin demografik, kültürel özelliklerine uygun yöntemlerin belirlenerek eğitimin daha kapsayıcı olması desteklenebilir. Nitelikli ve erişilebilir eğitim, istihdam edilebilirliğin artırılması, gelir artışıyla birlikte yoksulluğun azaltılması, sağlığın geliştirilmesi gibi birçok alana etki eden önemli bir faktördür.

Ulusal Gözden Geçirme Raporunda; alana özel veriler sunularak öğretmen niteliklerinin artırılması başta olmak üzere eğitime erişimde kayda değer ilerlemenin sağlandığı, eğitimde fırsat eşitliğinin desteklendiği ifade edilmektedir.

SKA 5 Cinsiyet Eşitliğini Sağlamak ve Tüm Kadınlar ile Kız Çocuklarını Güçlendirmek: Stratejik planlarda yer alan amaçlardan %1,9'u SKA 5'e yönelik olup sadece Edirne Belediyesi planında yer almaktadır. Amaç 14 cinsiyet eşitliğine yönelik kadın istihdamının artırılması, ekonomik olarak güçlendirilmesi ve konuya yönelik farkındalık eğitimleri olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan Edirne Belediye çalışanları içerisindeki kadın çalışan sayısına bakıldığında yıllara göre artış olsa dahi toplam çalışan personelin sadece %13,49'unu kadınların oluşturduğu görülmektedir. Edirne İl Özel idaresine ait kadın çalışan verisi faaliyet raporlarında yer almamaktadır.

SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda bu amaca yönelik cinsiyet temelli ayrımcılığın ve kadına yönelik şiddetin engellenmesi, istihdam ve sağlık alanında yapılan çalışmalara yer verilerek, bu konunun insan odaklı kalkınmanın gereği olarak Ülkemizde ele alındığına vurgu yapılmaktadır (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b). Öte yandan Dünya Ekonomik Forumu tarafından, politik temsil, eğitim, sağlık gibi kadına ait veriler üzerinden değerlendirerek her yıl yayınlanan Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'ne göre Türkiye 156 ülke arasında 2020 yılında 133. sırada yer almıştır.

SKA 6 Herkes İçin Erişilebilir Su ve Atık Su Hizmetlerini ve Sürdürülebilir Su Yönetimini Güvence Altına Almak: Her iki kurumunda SKA 6'ya katkı sağlayacak amaçlarının toplam içerisindeki payı %5,7'dir. Belediye tarafından (Amaç 8 / Hedef 3, Amaç 9 / Hedef 3) temiz içme suyunun temini ve atıksu yönetimi çalışmalarının yapıldığı, İl Özel

İdaresinin de kendi sorumluluk alanında söz konusu alana yönelik amaç ve hedefler (Amaç 1 / Hedef 2, Hedef 6) belirlediği görülmektedir. Yine kurumlar sınır ötesi iş birliği programları kapsamında elde ettikleri kaynaklar ile atık yönetimi konusunda proje bazlı çalışmalar yürüttükleri ilgili yıllara ait faaliyet raporlarında görülmektedir.

TÜİK tarafından yayımlanan il bazlı verilere göre atık hizmeti tüm nüfusa götürülmektedir. Atıksu arıtma hizmetinin ise nüfusun %39'una verildiği belirtilmektedir. Türkiye için aynı yıla ait (2020) bu veri %78'dir. Yine il düzeyinde nüfusun %98'ine kanalizasyon hizmeti verildiği görülmektedir. Ayrıca İçme/kullanma suyu verilen nüfusun toplam nüfusa oranı %98 olup, %66'sı arıtma suyu olarak verilmektedir. Ulusal düzeyde ise büyük oranda atık su ve içme suyu hizmetlerine erişimin sağlandığı görülmektedir.

SKA 7 Herkes İçin Karşılabilir, Güvenilir, Sürdürülebilir ve Modern Enerjiye Erişimi Sağlamak: Bu alanda İl Özel İdaresinin amaç belirleyerek 2019 ve 2020 yıllarını kapsayan palanda yer verdiği görülmektedir. Toplam içerisindeki payı %1,9 olup sorumluluk alanı içerisindeki alanlarda temiz ve yenilenebilir enerji kullanılmasına yönelik amaç belirlendiği görülmektedir. Bunun yanında Edirne'de kişi başı elektrik sarfiyatının Türkiye ortalamasının altında olduğu (2.979 kWh) TÜİK verilerinde yer almaktadır.

SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda enerjiye erişimin temel ihtiyaç olduğu belirtilerek 2010 yılı itibariyle Türkiye'de tüm nüfusun enerjiye erişim sağladığı, toplam tüketilen enerji içerisinde yenilenebilir enerjinin payının ise %12 olduğu belirtilmektedir.

SKA 8 İstikrarlı, Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme, Tam ve Üretken İstihdamı ve Herkes İçin İnsana Yakışır İşleri Desteklemek: Bu alandaki amaç ve hedeflerin Edirne Belediyesince belirlendiği (Amaç 3, Amaç 14), toplam içerisindeki oranın ise %3,8 olduğu görülmektedir. 2019 TÜİK verilerine göre kişi başı GSYH Türkiye ortalaması 9.213 dolar olarak görülmektedir. Öte yandan Edirne için bu değer 7.764 dolar olarak gerçekleşmiştir. Yine nüfusa göre girişim ve ihracat değerlerinin de Edirne'nin Türkiye ortalamasının altında olduğu

görülmektedir. Diğer taraftan 2020 TÜİK İşgücü İstatistiklerine göre Edirne'nin içinde bulunduğu TR21 bölgesi en yüksek istihdam oranına (%50,9) sahiptir.

Edirne'de tarım ve turizm ekonomiye yön vermektedir. Nitekim sınır kenti olması nedeniyle Ülkemize gelen toplam 24.712.266 (TÜİK, 2021) yabancı turistin 2.599.609'nin Edirne'ye geldiği görülmektedir. Bu ziyaretler genellikle gününbirlik olmakla birlikte geceleyen turist sayısı sadece 223.930 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Ulusal düzeyde geliştirilmesi gereken alanlar arasında; mesleki ve teknik eğitimin piyasanın ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi, finansal teknolojilerin geliştirilmesi, kadınların işgücü piyasasına katılımının artırılması, üniversite-sanayi iş birliği için yasal mevzuatın geliştirilmesi konularına değinilmektedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b)

SKA 9 Dayanıklı Altyapılar Tesis Etmek, Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Sanayileşmeyi Desteklemek ve Yenilikçiliği Güçlendirmek: Bu amaca yönelik olarak her iki kurumda toplam 5 amaç tespit edilmiştir. Bu kapsamda en çok gerçekleştirilen faaliyet kentsel ve kırsal alanda yol ve kanalizasyon çalışmalarıdır. Afetlere dayanıklı altyapıların oluşturulması, bilgi teknolojilerinin sorumluluk alanlarındaki hizmetlere entegre edilmesi, hizmetlere erişimin kolaylaştırılması söz konusu hedefler arasındadır.

SKA 10 Ülkeler İçinde ve Arasında Eşitsizlikleri Azaltmak: Edirne'de yerel yönetimlerin SKA 10'a katkı sunacak amaçların toplam içerisindeki payının %9,4 olduğu görülmektedir. Söz konusu amaçlar göz önünde bulundurulduğunda Edirne Belediyesi kadınlar, engelliler ve gençlere yönelik eşitsizliklerin giderilmesine, İl Özel İdaresi kır – kent arasındaki eşitsizliklere odaklanmıştır.

SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda Türkiye'nin 2000-2018 döneminde eşitsizliklerin azaltılması konusunda ilerleme kaydettiği, öte yandan giderek artan sosyoekonomik gelişmişliğin insani dış politikanın da etkisiyle Türkiye'yi göç için hedef ülke haline getirdiği bildirilmektedir. Bununla birlikte, önümüzdeki dönemde SKA 10'a erişilmesi için; vergide dikey hakkaniyete, eğitim ve istihdamda fırsat

eşitliğinin güçlendirilmesi (özellikle gençler ve kadınlar), bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması, katılımıcılığın artırılması ve göçmenlerin uyumunun desteklenmesi alanlarında politikaların geliştirilmesinin önemine dikkat çekilmektedir.

SKA 11 Kentleri ve İnsan Yerleşimlerini Kapsayıcı, Güvenli, Dayanıklı ve Sürdürülebilir Kılmak: Stratejik planlar göz önüne alınarak Edirne İl Özel İdaresi (Amaç 2 / Hedef 2 ve 3) ve Edirne Belediyesi (Amaç 2, Amaç 3, Amaç 4 ve alt hedefleri, Amaç 8 / Hedef 1 ve 3, Amaç 9 / Hedef 1) tarafından en çok katkı sağlanan SKA 11'dir (%13,2). Yerel yönetimlerin görev ve yetkileri ile birebir örtüşen bu amaç çerçevesinde; kültürel ve doğal varlıkların korunması, sit alanlarının sınırlarının belirlenmesi ve koruma altına alınması, tanıtım organizasyonlarının düzenlenmesi ya da bu organizasyonlara katılım, uluslararası hibe destekleri ile ortaklıklar kurularak turizm alanında kapasitenin desteklenmesi, Kırkpınar ve kültürel bazı alanlarda düzenlenen festivallerle kentin bilinirliğinin artırılması, doğal afet kayıplarının karşılanması, doğal afetlere hazır oluşun sağlanması, doğal afetlere dayanıklı altyapıların ve gerekli bakım onarım çalışmalarının gerçekleştirilmesi, ulaşımda engellilerin erişiminin fiziksel ve ekonomik olarak desteklenmesi, katı atık yönetiminin çevresel olumsuz etkileri ortadan kaldıracak şekilde sağlanması hedefleri bulunmaktadır. TÜİK il verilerine göre Edirne'de katı atık hizmeti verilen hane oranı %100 olup katı atık düzenli depolama, ayrıştırma ve bertaraf etme tesisine sahip olduğu görülmektedir.

SKA 12 Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Kalıplarını Sağlamak: Ulusal SKA Gözden Geçirme Raporunda bu amaç ile ilgili bölümde "Dünyamızın sınırlı kaynakları dikkate alındığında günümüzün üretim ve tüketim kalıplarının devam etmesinin mümkün olmadığı açıktır." cümlelerine yer verilmiştir. Bu bölüm yine üretim süreçlerinin temiz üretim çerçevesinde verimliliğinin artırılması, temiz üretim konusunda toplumsal farkındalığın artırılması, katı atık yönetimi, tehlikeli atıkların uygun şekilde toplanması ve bertaraf edilmesi, çevre dostu üretim tüketim süreçlerinin planlanması konularını içermektedir. Edirne Belediyesi tarafından stratejik planda yer alan amaçlar arasında SKA 12'ye katkı sağlayan amaçların

(Amaç 8, Amaç 9) ağırlığı %3,8'dir. Edirne İÖİ 2020-2023 Stratejik Planı'nda SKA 12'ye katkı sunacak amaç bulunmamaktadır.

SKA 13 İklim Değişikliği ve Etkileri ile Mücadele İçin Acilen Eyleme Geçmek: Bu amaca katkı sağlayacak iki amaç (Amaç8, Amaç9) Edirne Belediyesi tarafından belirlenmiştir. İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ortaya çıkan önemli gelişme Türkiye'nin Paris Anlaşmasını 29 Ekim 2021'de imzalaması ile Bakanlık ve taşra yapılanmasında ad değişikliğine giderek Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Müdürlüğü olarak anılmasıdır. Bununla birlikte Edirne Belediyesi dahil birçok Belediye bünyesinde İklim Değişikliği Müdürlükleri kurulmuştur. Bundan dolayı bir sonraki Stratejik Planlarda SKA 13'e yönelik daha çok katkı sunulacak amaç ve hedeflerin yer alacağı düşünülmektedir.

İklim değişikliğine bağlı olarak son yıllarda Ülkemiz sel baskınları, orman yangınlarının sıklıkla yaşandığı topraklar haline gelmiştir. Türkiye'de iklim değişikliği ile ortaya çıkan seller sonucunda yaşanan ekonomik kayıpların, depremlerden sonra en çok kayba neden olan afet türünü oluşturduğu bildirilmektedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b). Bu doğrultuda iklim değişikliğine yönelik farkındalık çalışmalarının gerçekleştirilmesi, politikalara dahil edilmesi, uzun vadeli ve istikrarlı bütüncül planların uygulanması önemlidir diyebiliriz.

SKA 14 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Okyanusları, Denizleri ve Deniz Kaynaklarını Korumak ve Sürdürülebilir Kullanmak: Bu alanda belirlenen İÖİ tarafından atık suların biyolojik olarak arıtılması çalışmalarını içerdiğini, Edirne Belediyesi tarafından ise atık yönetimini sağlamak ve su kirliliğini önlemek ifadeleri ile planlarda SKA 14'e katkı sunacak amaçları belirledikleri ve toplam içerisinde %5,7 orana sahip olduğu tespit edilmiştir. 2019 SKA Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporunda, su ürünlerinin sürdürülebilir üretimi ve stok yönetimi, ekosistemlerin korunması ve deniz kirliliğinin engellenmesi başlıkları altında konunun önemi ortaya konulmaktadır (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b).

SKA 15 Karasal Ekosistemleri Korumak, İyileştirmek ve Sürdürülebilir Kullanımını Desteklemek; Sürdürülebilir Orman Yönetimini Sağlamak; Çölleşme İle Mücadele Etmek; Arazi Bozunumunu Durdurmak ve Tersine Çevirmek; Biyolojik Çeşitlilik Kaybını Engellemek: Edirne Belediyesi tarafından bu amaca yönelik olarak orman yangınlarının önlenmesi ve erken müdahalesine yönelik eğitim ve ekipman alımını içeren projenin yürütüldüğü, İl Özel İdaresi tarafından vahşi sulamanın neden olacağı su ve toprak kaybının engellenmesine yönelik Yeraltı Sulama Sistemlerinin kullanımı konusunda amaçlarının olduğu görülmektedir. Ayrıca imar izinleri ve kaçak yapılaşma, atık yönetimi alanlarında konulan hedeflerde SKA 15 ile ilişkili olarak kabul edilmiştir. SKA'ya yönelik katkı sunan amaçların toplam içerisindeki oranı %9,4'tir.

SKA 16 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Barışçıl ve Kapsayıcı Toplumlar Tesis Etmek, Herkes İçin Adalete Erişimi Sağlamak ve Her Düzeyde Etkili, Hesap Verebilir ve Kapsayıcı Kurumlar Oluşturmak: Sürdürülebilir kalkınmanın tesis edilebilmesi için herkesin temel haklara erişiyor olması gerekir. Sağlık, eğitim, işgücüne dahil olmanın yanında barış ve güven ortamının sağlanarak adalete erişim de elzemdir. Bu başlık altında belirlenen amaçların toplam içindeki payı %7,5 olup kurumsal kapasitenin geliştirilerek vatandaşların hizmetlere yönelik memnuniyetlerinin ölçülmesi, bilgi yönetim sistemlerinin hizmetlere entegre edilmesi ve erişimin artırılması, kurumların kalite standartlarını geliştirme ve belgeleme hedefleri SKA 16'ya katkı sunar niteliktedir.

SKA 16 çerçevesinde TÜİK tarafından 2016-2020 yılları arasında "Suç İşlenen ile Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Sayısı" nüfusa oranlandığında Edirne için oran %0,54 Türkiye ortalaması ise %0,34 olarak bulunmuştur. Suç işleme oranları yıllar içerisinde ülke genelinde artış göstermiştir. Dolayısıyla bu amaçla ilgili olarak, uygulama süreçlerinde, daha çok suç işlemenin nedenlerine yönelik değerlendirmelerin yapılarak önlenmesi konusuna daha çok odaklanılması ve iş birliği gerekmektedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b).

SKA 17 Uygulama Araçlarını Güçlendirmek ve Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Ortaklığı Canlandırmak: Çalışma çerçevesinde

Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi'nin uluslararası iş birliğini destekleyen fonlardan yararlanma kapasitesine sahip olduğu ve yararlandığı görülmektedir. Toplam SKA'ya katkı sunulan katkı içerisinde %3,8'ini küresel işbirliği hedefleri oluşturmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde durumunun ortaya konulması amacıyla hazırladığı gözden geçirme raporlarının (VNR) ikincisi 'Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Türkiye 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporu 2019' da, yerel yönetimlerin sorumluluk alanları; SKA 3- Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam; SKA 6- Temiz Su ve Sanitasyon; SKA 10- Eşitsizliklerin Giderilmesi; SKA 11- Sürdürülebilir Şehirler olarak belirlenmiş ise de görev sorumluluk ve yetki alanlarına baktığımızda hemen tüm amaçlara yönelik katkı sunmalarının mümkün olduğu görülmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesinde nüfusu elli bin ve bir milyon arasında olan Aracı Şehirler önem arz etmektedir. Bu anlamda yerel yönetimlerin tüm unsurlarında görevli yetkililerce Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının bilinmesi gerekmektedir. Bu sayede yerelde çalışmaların baş aktörü olarak görev alabilirler, toplumun tüm kesimlerini temsil eden gruplarla iş birliği yapabilir, uzun vadeli ve amaçlara yönelik net hedefler belirleyerek faaliyetlerini bu doğrultuda gerçekleştirebilirler. Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresi 2015-2019 ve 2020-2023 yıllarına ait Stratejik Planları ve Faaliyet Raporları incelendiğinde SKA'ya herhangi bir atıfta bulunulmadığı görülmüştür. Diğer taraftan 2020-2023 döneminde Edirne Belediyesi tarafından toplam 15 stratejik amaç ve 40 hedef ile 17 SKA'nın 15'ine, Edirne İl Özel İdaresi tarafından toplam 3 amaç ve 24 hedef ile 17 SKA'nın 11'ine katkı sunulduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte en çok SKA 11'de yer alan "*Kentleri ve İnsan Yerleşimlerini Kapsayıcı, Güvenli, Dayanıklı ve Sürdürülebilir Kılmak*" amacına katkı sunar nitelikte amaç ve hedef belirlenmiştir. Öte yandan belirlenen amaçlara ulaşma düzeyini net olarak ortaya koyacak göstergelerden Edirne İl Özel İdaresi Stratejik Planı yoksun iken Edirne Belediyesi Stratejik Planında 199 gösterge yer almaktadır.

TÜİK tarafından yayınlanan 2015-2021 Edirne İl Göstergeleri incelendiğinde SKA çerçevesinde Edirne İli için öncelikli ele alınması gereken konuların ulusal düzeyde iyileşme gözlendiği halde Edirne için azalan kadın ortaöğretim okullaşma durumu ve artan bebek ve çocuk ölümleridir diyebiliriz. Bununla birlikte ekonomisi tarıma dayalı bir kent olarak sürdürülebilir tarım standartlarına uyum düzeyi ve uyum önündeki engellerin tespit edilmesi, karaların ve suların kirlenmesinin engellenmesi, ekolojik denge için önem arz etmektedir. Söz konusu alanlarda sorunların kaynağına yönelik analizlerin tüm paydaşların katılımı ile belirlenerek çözüme yönelik stratejilerin, hedeflerin ve göstergelerin belirlenmesi, Edirne Belediyesi ve Edirne İl Özel İdaresinin bir sonraki Stratejik Planlarında bu amaçlara yer vermesinin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına erişimde önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gündem-2030 olarak anılan 17 SKA ulaşmak konusunda yasal olarak bağlayıcı herhangi bir düzenleme bulunmamakla beraber Türkiye dahil ülkelerin süreci sahiplenmeleri ve ilgili düzenlemeleri gerçekleştirerek uygulamaları beklenmektedir. 2030 Gündeminin başarılı olabilmesi için toplumun tüm kesimlerince sahiplenilmesine vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda yerel yönetimlerin Gündem-2030 farkındalıkları, stratejik planları ulusal önceliklerin yanında küresel öncelikleri de katarak hazırlamalarına imkân tanıyacaktır. Bu anlamda ulusal düzeyde yerel yönetimlere yönelik rehberlik edilmesi, Gündem-2030 ofislerinin ya da danışma kurullarının oluşturulması olumlu yönde etki edebilir.

KAYNAKÇA

Akçay, A. (2009). Kamuda Stratejik Plan Amaçlarının Gerçekleştirilmesine Yönelik Değerlendirme ve Denetim Modeli. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 2(1), 82-98.

Bostancı, S. (2021). Yerel Gündem 21'den Yerel Gündem 2030'a Geçiş Ne Tür Yenilikler Getiriyor? *Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(1), 114-123.

Çelikyay, H. (2020). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) Bağlamında Aracı Şehirler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 265-298.

Deniz, T. (2013). Kentleşme, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 391-402.

DPT-Devlet Planlama Teşkilatı. (2010). Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu. http://www.surdurulebilirkalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2016/07/UNDP-TR-TR-2010-MDG-Report_TR.pdf. sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

Edirne Belediyesi (2020). 2020-2024 Stratejik Planı. <https://www.edirne.bel.tr/sayfa/mevzuat-raporlar> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Edirne Belediyesi (2015). 2015-2019 Stratejik Planı. <https://www.edirne.bel.tr/sayfa/mevzuat-raporlar> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Edirne İl Özel İdaresi (2015). 2015-2019 Stratejik Planı. <http://www.edirneozelidare.gov.tr/faaliyet-raporlari> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Edirne İl Özel İdaresi (2020). 2020-2024 Stratejik Planı. <http://www.edirneozelidare.gov.tr/faaliyet-raporlari> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Kılıç, Ö. (2018). Stratejik Planlama Süreci ve Edirne Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı Değerlendirmesi. *The Meriç Journal*, 2(3), 1-24.

Künter, B., & Özkiraz, A. (2020). Stratejik Planlama: Tokat İl Özel İdaresi Örneği. 5. İktisad International Congress On Social Scineces, Tokat, Türkiye.

Mengi, A., & İşçioğlu, D. (2018). Küreselleşme Sürecinde Yerel Hizmet Yerel Siyaset. Güler, M. & Karanuh Z., D. *Kentsel Yaşam Kalitesinin Belirleyicisi Olarak Belediye Hizmetleri ve Stratejik Planlar*. 285-310.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (1982) T.C. Anayasası. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2003). Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5018.pdf> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2004a). Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7118&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2004b). Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7221&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2005). Belediye Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf> Mevzuat Bilgi Sistemi. (2003).

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2006a). Kullanım Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=10799&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2006b). Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=9844&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2008). Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=12188&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2010a). Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi. <https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=14012&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2010b). Atıkların Yakılması. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14344&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2010c). Toprak Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14026&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2012). Atık Elektrik ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16159&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2014a). Endüstriyel Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmelikleri. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/12/20141220-2.htm> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2014b). Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19678&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2015a). Atık Yönetimi Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150402-2.htm> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2015b). Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191221-1.htm> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2017). Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelik. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/04/20170407-2.htm> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2019a). Sıfır Atık Yönetmeliği. <https://sifiratik.gov.tr/sifir-atik/mevzuatlar> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2019b). Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği. <https://cygm.csb.gov.tr/atik-yaglarin-yonetimi-yonetmeligi-guncellenmistir.-duyuru-411681> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2021a). Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği. <https://cygm.csb.gov.tr/ambalaj-atiklarinin-kontrolu-yonetmeligi-yayimlandi-duyuru-419106> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2021b). Çevre Denetimi Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/06/20210612-5.htm> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019a). Belediyeler İçin Stratejik Plan Hazırlama Rehberi. http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/2nABM+Belediyeler_Icin_Stratejik_Planlama_Rehberi.pdf sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019b). Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporu 2019. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Surdurulebilir-Kalkinma-Amaclari-Turkiye-2nci-Ulusal-Gozden-Gecirme-Raporu_TR-WEB.pdf sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. 11. Kalkınma Planı. (2019-2023) http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/NP104+ON_BIRINCI_

KALKINMA-PLANI_2019-2023.pdf sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2021). Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
<https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=38547&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi:16.06.2022.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (?). Yerel Gündem21.
<https://www.mfa.gov.tr/HYPERLINK> "https://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa"/HYPERLINK "https://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa"yerel-gundem-21.tr.mfa sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2021). Paris Anlaşması.
<https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

TÜİK. (2015-2021). İl Göstergeleri.
<https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

TÜİK. (2022). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2021.
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2021-45500&dil=1> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

UN-United Nations. (1986).
<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

UN-United Nations. (1992).
<https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

UN-United Nations. (2016). Sustainable Development Goals (SDG).
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/#:~:text=The%20Sustainable%20Development%20Goals%20are,envi>

ronmental%20degradation%2C%20peace%20and%20justice sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. (?). Sürdürülebilir Kalkınma 2030 Hedefleri. <https://www.unesco.org.tr/Pages/108/219/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir-Kalk%C4%B1nma-2030-Hedefleri-%C4%B0htisas-Komitesi> sayfasından alınmıştır. Erişim tarihi: 16.06.2022.

Yaş, H. (2022). İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Stratejik Planlarının Toplumsal Refah Hizmetleri Bakımından Karşılaştırılması. *Trakya Üniversitesi Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 2(1), 1-22.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, H. H., & Erkan, V. (2014). Belediyelerde Stratejik Planlama: Yaşanan Deneyimin Belirleyiciliğinde Önümüzdeki Döneme İlişkin Öneriler. *Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi*, 58-69.

Yörükoğlu, F. (2009). Türk belediyeciliğinin gelişim süreci. *Mevzuat Dergisi*, 12:135.

Zengin, E., Başkurt, M., Es, M. (2014). Yerel Yönetimler ve Yerel Kalkınma *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 95-124.